

Yocheved - Mother of Greatness

רש"י

2

Thirty and three
But in the detailed
account of them
you find only thirty-
two.

However, this
(thirty-third) one
is Jochebed,
who was born
between the ram-
parts
when they entered
the city,
as it is stated, "whom
she bore
to Levi in Egypt."

Her birth was in
Egypt
but her pregnancy
was not in Egypt.

שְׁלִישִׁים וְשָׁלֹשׁ.
וּבְפָרְטָן

אִי אֶתָּה מוֹצֵא אֶלָּא
שְׁלִישִׁים וְשָׁנַיִם,

אֶלָּא זֶה יוֹכֵבֵד
שְׁנוֹלְדָה בֵּין הַחוֹמוֹת

בְּכַנִּיסָתָן לָעִיר,

שָׁנָאמַר: אֲשֶׁר יָלְדָה
אוֹתָהּ

לְלוֹי בְּמִצְרַיִם,

– לְדַתָּהּ בְּמִצְרַיִם

ואִין הוֹרְתָהּ בְּמִצְרַיִם:
but her pregnancy
was not in Egypt.

בבא בתרא קיט.קכ:

4

וַיֹּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֹוִי וַיִּקַּח אֶת בַּת לֹוִי

אֶפְשֵׁר בַּת מֵאָה וְשָׁלִישִׁים שָׁנָה וַקְרָא לָהּ
בַּת (ד)אִמֵּר ר' חֲמַא בַּר חֲנִינָא זֶה יוֹכֵבֵד
שְׁתוֹרְתָהּ בְּדֶרֶךְ וְנוֹלְדָהּ בֵּין הַחוֹמוֹת דְּכַתִּיב
אֲשֶׁר יָלְדָהּ אוֹתָהּ לְלוֹוִי בְּמִצְרַיִם לִידְתָּהּ
בְּמִצְרַיִם וְהוֹרְתָהּ שְׁלֹא בְּמִצְרַיִם וְאִמָּא קְרוּ
לָהּ בַּת אִמֵּר רַב יְהוּדָה בַּר זְבִידָא מִלְמַד
שְׁנוֹלְדוּ בַּהּ סִימְנֵי נְעוּרוֹת נִתְעַדְּן הַבָּשָׂר
נִתְפָּשְׁטוּ הַקָּמָטִין וְחוֹר הַזְיוּפִי לְמִקְוָמוּ

שמות ו:כ

7

ויקח

עֲמָרָם אֶת-יוֹכֵבֵד דָּדָתָּ לֹוֹ לְאִשָּׁה וַתֵּלֶד לֹוֹ אֶת-אֶהֱרֹן וְאֶת-
מֹשֶׁה וְשֵׁנֵי חַיֵּי עֲמָרָם שֶׁבַע וְשָׁלִישִׁים וּמֵאֵת שָׁנָה:

בראשית מו:טו

1

אֵלֶּה הַבָּנִים אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב בְּפָרָן אֶרֶץ מִצְרַיִם וְאֵת דִּינָה
בַּתוֹ כָּל-נַפְשׁ בָּנָיו וּבָנוּתָיו שְׁלִישִׁים וְשָׁלֹשׁ:

שמות ב

3

וַיֹּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֹוִי וַיִּקַּח אֶת-בַּת-לֹוִי: וַתֵּהֵר הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד
בָּן וַתִּרְא אֹתוֹ כִּי-טוֹב הוּא וַתַּעֲפֶנְהוּ שְׁלִשָּׁה יָרֵחִים: וְלֹא-
יָלְדָה עוֹד הַצֵּפִינָא וַתִּקְחֵהּ לֹוֹ תַבַּת גָּמָא וַתַּחֲמֶדָהּ בַּחֲמֹד וּבִזְפָת
וַתִּשֶׂם בָּהּ אֶת-הַיְלֵד וַתִּשֶׂם בְּסוּף עַל-שֵׁפֶת הַיַּאֲר: וַתִּתְעַב
אֲחֵתוֹ מִרְחֹק לְדַעַה מִה־יַּעֲשֶׂה לֹו: וַתֵּרֶד בַּת-פְּרַעֲה לְרַחֵן
עַל-הַיַּאֲר וַנְעֻרְתֶּיהָ הִלְכַת עַל-יַד הַיַּאֲר וַתִּרְא אֶת-הַתַּבַּת
בְּתוֹךְ הַסּוּף וַתִּשְׁלַח אֶת-אִמָּתָהּ וַתִּקְחָהּ: וַתִּפְתַּח וַתִּרְאֶהוּ
אֶת-הַיְלֵד וְהִנֵּה-נֹעֵר בְּכַף וַתַּחֲמֹל עָלָיו וַתֹּאמֶר מִיֵּלְדֵי
הָעִבְרִיִּים זֶה: וַתֹּאמֶר אֲחֵתוֹ אֶל-בַּת-פְּרַעֲה הַאֲלֵךְ וַקְרָאתִי
לָךְ אִשָּׁה מִיִּנְקַת מִן הָעִבְרִיִּים וַתִּינַק לָךְ אֶת-הַיְלֵד: וַתֹּאמֶר-
לָהּ בַּת-פְּרַעֲה לְכִי וַתֵּלֶךְ הַעֲלֵמָה וַתִּקְרָא אֶת-אִם הַיְלֵד:
וַתֹּאמֶר לָהּ בַּת-פְּרַעֲה הַיְלִיכִי אֶת-הַיְלֵד הַזֶּה וְהִינֵקְהוּ לִי
וְאִנִּי אֲתֵן אֶת-שִׂכְרְךָ וַתִּקַּח הָאִשָּׁה הַיְלֵד וַתִּנְקֶהוּ: וַיִּגְדַּל הַיְלֵד
וַתִּבְאֵהוּ לְבַת-פְּרַעֲה וַיְהִיֶּלְהָ לְבָן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ מֹשֶׁה וַתֹּאמֶר
כִּי מִן-הַיָּמִים מִשִּׁיתָהוּ: וַיְהִי בְּיָמִים הָהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיַּעַז
אֶל-אֲחֵיו וַיִּרְא בְּסַבְלָתָם וַיִּרְא אִישׁ מִצְרִי מִכָּה אִישׁ-עִבְרִי
מֵאֲחֵיו: וַיִּפֶן כָּה וְכָה וַיִּרְא כִּי אֵין אִישׁ וַיִּךְ אֶת-הַמִּצְרִי

ראב"ע בראשית מו

5

(כו) יש אומר, כי מספר שבעים כעבור שהוא סך חשבון³⁶, כי
ששים ותשע היו. וזה המפרש טעה, כעבור שמצאנו כל נפש בניו
ובנותיו שלשים ושלש והם שלשים וששים³⁷. ובדרש³⁸ כי יוכבד
נולדה בין החומות, גם זה תמה, למה לא הזכיר הכתוב הפלא
שנעשה עמה שהולידה משה והיא בת ק"ל שנה³⁹, ולמה הזכיר
דבר שרה שהיתה בת תשעים, ולא די לנו זה הצער, עד שעשו
פייטנים פיוטים ביום שמחת תורה, יוכבד אמי אחרי התנחמי
והיא בת ר"ג שנה⁴⁰, וכי אחיה⁴¹ חי כך וכך שנים. דרך אגדה או
דברי יחיד⁴², והנכון בעיני שיעקב בחשבון⁴³ וממנו יחל, כאילו

במדבר כו:נט

6

וַקָּחָהּ הוֹלֵד אֶת-עֲמָרָם: וְשֵׁם אִשָּׁתָּ עֲמָרָם יוֹכֵבֵד בַּת-לֹוִי
אֲשֶׁר יָלְדָה אֶת-לֹוִי בְּמִצְרַיִם וַתֵּלֶד לְעֲמָרָם אֶת-אֶהֱרֹן וְאֶת-
מֹשֶׁה וְאֵת מֵרִים אֲחֵתָם: וַיֹּלֶד לְאֶהֱרֹן אֶת-נָדָב וְאֶת-אִבִּיהוּא

8

שמות א

וַיִּקַּם מֶלֶךְ-חָדָשׁ עַל-מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא-יָדַע אֶת-יוֹסֵף: וַיֹּאמֶר
אֶל-עַמּוּ הַזֶּה עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל רַב וְעַצִּים מִמֶּנּוּ: הֲבֵה נִתְחַכְמָה
לִּי פְרִיזָה וְהִיָּה כִּי-תִקְרָאנָה מְלַחְמָה וְנוֹסֵף גַּם-הוּא עַל-
שְׂנְאֵינוּ וְנִלְחַם-בָּנוּ וְעָלָה מִן-הָאָרֶץ: וַיִּשְׂמוּ עָלָיו שְׂרֵי מִסִּים
לְמַעַן עַנּוּתוֹ בְּסִבְלָתָם וַיִּבְּן עָרֵי מִסְכְּנוֹת לַפְרֵעָה אֶת-פַּתֵּם
וְאֶת-דַּעַמְסִס: וַכֹּאשֶׁר יַעֲנֶה אֹתוֹ בֶּן יִרְבֵּה וְבֶן יַפְרָץ וַיִּקְצֹוּ
מִפְנֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיַּעֲבֹדוּ מִצְרַיִם אֶת-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפִרְךָ:
וַיִּמְרֹדוּ אֶת-חַיֵּיהֶם בַּעֲבֹדָה קָשָׁה בַחֲמֹל וּבִלְבָבִים וּבְכָל-
עֲבֹדָה בִּשְׂרָה אֶת-כָּל-עֲבֹדָתָם אֲשֶׁר-עֲבָדוּ בָהֶם בְּפִרְךָ:

וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְמִילֵדֵת הָעִבְרִית אֲשֶׁר שֵׁם הָאִמָּה שִׁפְרָה
וְשֵׁם הַשְּׂמֹת פּוּעָה: וַיֹּאמֶר בִּילְדֹכֶן אֶת-הָעִבְרִיּוֹת וְרֵאִיתֶן עַל-
הָאֲבָנִים אֲסִיבֶן הוּא וְהַמֶּתֶן אֹתוֹ וְאֲסִיבֶת הוּא וְחִיָּה: וְתִירְאֵן
הַמִּילֵדֹת אֶת-הָאֱלֹהִים וְלֹא עֲשׂוּ כְאֲשֶׁר דָּבַר אֲלֵיהֶן מֶלֶךְ
מִצְרַיִם וְתַחֲיִין אֶת-הַיִּלְדִּים: וַיִּקְרָא מֶלֶךְ-מִצְרַיִם לְמִילֵדֹת
וַיֹּאמֶר לָהֶן מִדּוּעַ עֲשִׂיתֶן הַדָּבָר הַזֶּה וְתַחֲיִין אֶת-הַיִּלְדִּים:
וְתֹאמְרֶן הַמִּילֵדֹת אֶל-פְּרֵעָה כִּי לֹא כְנָשִׁים הַמִּצְרִית הָעִבְרִית
כִּי-חַיּוֹת הֵנָּה בְּטָרִם תִּבּוֹא אֵלֶיהֶן הַמִּילֵדֹת וַיִּלְדוּ: וַיִּשְׁטַב
אֱלֹהִים לְמִילֵדֹת וַיִּדַּב הֵעַם וַיַּעֲצֵמוּ מֵאֵד: וַהֲיִ כִּי-יִרְאוּ
הַמִּילֵדֹת אֶת-הָאֱלֹהִים וַיַּעַשׂ לָהֶם בַּתִּים: וַיַּעֲזוּ פְרֵעָה לְכָל-
עַמּוֹ לֵאמֹר כָּל-הַבָּן הַיִּלּוּד הַיֹּאדָה תִּשְׁלַיְכֶהוּ וְכָל-הַבֶּתֶת
תַּחֲיִין:

סוטה יא:

9

הַבְּיָחֹדִי תַחֲלֶה שְׁנֹאמֶר ׀ זֶה אֵלֵי וְאָנֹכִי ׀ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ מִצְרַיִם לְמִילֵדֹת:
הָעִבְרִיּוֹת וְגַ' רַב וְשִׂמְיָאֵל חַד אֲמַר אִשָּׁה וּבַתָּה וְחַד אֲמַר כֹּלָה וְחַמְתָּה מִ'ד
אִשָּׁה וּבַתָּה יֹכְבֵד וּמִרִים וּמִ'ד כֹּלָה וְחַמְתָּה יֹכְבֵד וְאִלִּישְׁבַע תִּגְיָא כְּמִ'ד
אִשָּׁה וּבַתָּה דְתִגְיָא שְׂפָרָה זִו יֹכְבֵד וְלִמָּה נִקְרָא שְׂמָה שְׂפָרָה שְׂמִשְׁפַּרְתָּ אֶת
הַיִּלָּד ד'א שְׂפָרָה שְׂפָרוּ וּרְבִו יִשְׂרָאֵל בִּימֵיהּ פּוּעָה זִו מִרִים וְלִמָּה נִקְרָא שְׂמָה
פּוּעָה שְׂחִיחָה פּוּעָה(וּמִצִּיאָה אֶת הַיִּלָּד) ד'א פּוּעָה שְׂחִיחָה פּוּעָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ
וְאֹמְרַת עֲזִיזָה אֲמִי שְׂחִיחָה בֶּן שְׂמִישְׁעִי אֶת יִשְׂרָאֵל ׀ וַיֹּאמֶר בִּילְדֹכֶן אֶת

בראשית רבא א:ל

10

אֲבִיחֵדָתָא אֵלָא שְׁנוּפְלִים שְׂכַר . וְתַקַּח הָאִשָּׁה אֶת הַיִּלָּד וְתַגִּיקָהוּ . בְּאוֹתָת
שְׂעָה נִתֵּן לָהּ הַקַּב"ה מִקְצַת שְׂכָרָה שְׂחִיחָה הִיתָה מַחִיחָה אֶת הַיִּלְדִּים . וְכֵן
הַקַּב"ה הַחֲזִיר לָהּ אֶת בְּנָהּ וְנִתֵּן לָהּ שְׂכָרָה : (לֹא) וַיִּגְדַּל הַיִּלָּד . כ"ד חֲדָשׁ

מגילה יד.

11

שבע נביאות מאן נינהו שרה מרים
דבורה חנה אביגיל חולדה ואמרת

במדבר יא

12

דְּבָרֵי אִם-לֹא: וַיַּעַז מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶל-הָעָם אֶת דְּבָרֵי יְהוָה
וַיֹּאסֹף שְׁבַע עָשָׂר אִישׁ מִזִּמְתֵּי הָעָם וַיַּעֲמֵד אֹתָם סָבִיבַת הָאֵהָל:
וַיִּדְרֹךְ וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ מִן-הַיּוֹם אֲשֶׁר עָלָיו וַיִּתֵּן
עַל-שְׁבַע עָשָׂר אִישׁ הַזֶּה וַיִּהְיֶה כְּנֹחַ עֲלֵיהֶם הַיּוֹם וַיִּתְנַבְּאוּ
וְלֹא יִסְפוּ: וַיִּשְׂאָרוּ שְׁנֵי-אֲנָשִׁים בְּמַחֲנֵה שֵׁם הָאֶחָד וְאֶלְדָּד
וְשֵׁם הַשֵּׁנִי מִיָּדָד וַתִּנַּח עֲלֵהֶם הַרוּחַ וְהִמָּה בְּכַתְּבִים וְלֹא יַעֲזוּ
הָאֵהָלָה וַיִּתְנַבְּאוּ בְּמַחֲנֵה: וַיִּרְץ הַנֶּעֱדָר וַיִּגַּד לְמֹשֶׁה וַיֹּאמֶר
אֶלְדָּד וּמִיָּדָד מִתְנַבְּאוּ בְּמַחֲנֵה: וַיַּעַן יְהוֹשֻׁעַ בֶּן-נּוּן מִשְׂרַת
מֹשֶׁה מִבַּחֲרֵיו וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי מֹשֶׁה כֹּלָאִם: וַיֹּאמֶר לוֹ מֹשֶׁה
הַמִּקְנָא אֶתָּה לִי וּמִי יִתֵּן כְּלִיעֵם יְהוָה נְבִיאִים כִּי-יִתֵּן יְהוָה
אֶת-דְּרוֹתָיו עֲלֵיהֶם: וַיֹּאסֹף מֹשֶׁה אֶל-הַמַּחֲנֵה הוּא וְקָנָה יִשְׂרָאֵל:

תרגום יונתן לבמדבר יא:כו

ט וְאֲשִׁתְּיָדָד
חֲתָנִין נִבְרִיין כְּמִשְׁרֵיתָא שְׂמִיָּה דְחַד אֶלְדָּד וְשְׂמִיָּה
דְחַתָּנִין מִיָּדָד כְּגִוִי דְאֶלְדָּדָן בְּרַ פְּרָנָה דִּילִידָתָ לִיָּה
יֹכְבֵד קְבַח לִוִי בְּזִמְנֵן דְּפִטְרָה עֲמָרָם נִבְרָה וְאֶתְגַּסִּיבַת
לִיָּה עַד דְּלֹא יִלְדַת יַת מֹשֶׁה וְשָׂרַת עֲלֵיהֶון רִוַח